

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van GO! Busleyden Atheneum-campus Pitzemburg te
MECHELEN**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 40857

Instelling GO! Busleyden Atheneum-campus Pitzemburg

Directeur Jeroen VAN DER AUWERA

Adres Bruul 129 - 2800 MECHELEN

Telefoon 015-20.21.13

Fax 015-29.14.43

E-mail Info@bapitzemburg.be

Website <http://www.bapitzemburg.be>

Bestuur van de instelling GO! SGR Mechelen-Keerbergen-H. o/d Berg

Adres Mechelbaan 561 - 2580 PUTTE

Scholengemeenschap SG Mechelen-Keerbergen-Heist O/D Berg

Adres Mechelbaan 561 - 2580 PUTTE

CLB GO! CLB Mechelen

Adres Augustijnenstraat 80 - 2800 MECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 14-03-2016,15-03-2016,16-03-2016,17-03-2016,18-03-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 18-03-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 04-05-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Erik VAN NIEUWENHUYZE

Teamleden Wim DE WIEST, Marina DROESSAERT, Jos VERMIJL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	5
2 SAMENVATTING	5
3 DOORLICHTINGSFOCUS	8
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	8
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
4.1.1.1 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/004)	9
4.1.1.2 Wiskunde in de eerste graad A-stroom en in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplannen 2006/005 en 2005/044)	11
4.1.1.3 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplannen 2012/006 en 2012/007)	15
4.1.1.4 Frans in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Wetenschappen (leerplan 2012/002)	18
4.1.1.5 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wiskunde (leerplan 2006/035)	21
4.1.1.6 Basisvorming Engels (leerplan 2014/014) en het specifiek gedeelte voor Engels en Frans (leerplan 2015/030) in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen	22
4.1.1.7 Basisvorming Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn- moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplan 2014/015)	26
4.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	29
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	31
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	33
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	34
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	35
5.1 Leerbegeleiding.....	35
5.2 Evaluatiepraktijk	39
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	41
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	44
7.1 Wat doet de school goed?	44
7.2 Wat kan de school verbeteren?	44
7.3 Wat moet de school verbeteren?	44
8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	45
9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	45

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

In Mechelen vormen het vroegere KA Pitzemburg, KA Lyceum, KTA Wollemarkt en KTA Paramedisch Instituut sedert 1 september 2015 samen het Busleyden Atheneum. De vier administratieve scholen werken in toenemende mate samen om hun aanbod binnen het voltijds secundair onderwijs te spreiden over vijf campussen met elk een afgebakend studiedomein. In die geleidelijke herstructurering van het aanbod zijn er dit en de volgende schooljaren voor enkele scholen wijzigingen in het aanbod per campus.

Dit verslag handelt over het GO! Busleyden Atheneum-campus Pitzemburg met schoolnummer 40857. Deze administratieve school biedt de meeste van haar studierichtingen aan op campus Pitzemburg. De studierichting Economie wordt echter vanaf 1 september 2015 geleidelijk overgebracht naar campus Zandpoort. In het huidige schooljaar betreft het enkel de leerlingen van het eerste leerjaar van de tweede graad Economie. Ze volgen de meeste lessen op campus Zandpoort en verplaatsen zich voor enkele vakken naar campus Pitzemburg omwille van de materiële uitrusting. Een deel van de leerlingen uit de studierichting Wetenschappen-wiskunde, en sinds dit schooljaar ook uit Latijn-wiskunde, volgt de lessen op campus Caputsteen. Ondanks haar naam is het GO! Busleyden Atheneum-campus Pitzemburg dus actief op drie campussen. Als gevolg van de focus hebben de resultaten van de leerplanrealisatie in dit verslag betrekking op de leerlingen van campus Pitzemburg en deze uit de studierichting Economie op campus Zandpoort. Het verslag over het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) betreft enerzijds de leerlingen op campus Pitzemburg, inclusief deze die een gedeelte van de lessen volgen op campus Zandpoort en anderzijds de leerlingen van campus Caputsteen. Het verslag over de controle van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne heeft betrekking op de drie campussen. Aspecten van de schoolwerking op campus Caputsteen zijn beschreven in het verslag van GO! Busleyden Atheneum-campus Caputsteen met schoolnummer 40873.

2 SAMENVATTING

Het GO! Busleyden Atheneum-campus Pitzemburg biedt in de eerste graad een A-stroom aan en in de bovenbouw de meeste studierichtingen uit het aso. De school onderschrijft het Pedagogisch Project van het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en legt zelf nog enkele klemtonen. Ze profileert zich onder meer als Unescoschool met aandacht voor wederzijds respect.

Het onderzoek naar de realisatie van de onderwijsdoelen gebeurde aan de hand van een selectie van vakken in studierichtingen uit de verschillende graden. Voor een aantal leerplannen voldoet de realisatie, zij het vaak met nog een aantal werkpunten. Het betreft wiskunde in de eerste en de tweede graad, chemie in de tweede graad en Frans in de studierichtingen Economie en Wetenschappen van de tweede graad. In de studierichtingen van de pool Moderne talen in de derde graad voldoet de leerplanrealisatie voor Engels in de basisvorming en voor Engels en Frans in het specifiek gedeelte. Voor Frans in de basisvorming van deze studierichtingen voldoet de leerplanrealisatie niet. Dat is ook het geval voor natuurwetenschappen in de eerste graad en voor aardrijkskunde in de meeste studierichtingen van de derde graad. De oorzaak is steeds een onvolledig aanbod van de leerplandoelstellingen voor deze vakken en een weinig kwaliteitsvolle leerlingenevaluatie. De school krijgt een beperkt gunstig advies omwille van de onvoldoende realisatie van de betreffende leerplannen.

De school heeft weinig aandacht voor het doelgericht nastreven van de VOET. Ze heeft geen doeltreffende organisatiestructuur die de VOET-werking ondersteunt en evalueert. Uit het onderzoek tijdens de doorlichting blijkt dat heel wat VOET impliciet nagestreefd worden, vooral door het brede aanbod van algemeen vormende activiteiten. Deze worden ingevuld vanuit het pedagogisch project, maar worden minder uitgewerkt met het oog op hun bijdrage aan het nastreven van de VOET. De school heeft te weinig zicht op het geheel om planmatig de hiaten weg te werken. Daardoor voldoet de school niet aan de erkenningsvoorwaarde om met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen bij haar leerlingen na te streven en krijgt ze een beperkt gunstig advies voor dit aspect.

De school krijgt een gunstig advies voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Door systematische controles van interne en externe diensten heeft ze een goed zicht op de werkpunten. Ze reageert snel bij het wegwerken van kleinere tekorten en plant grotere ingrepen op termijn. De administratieve verplichtingen worden evenwel minder punctueel nagekomen.

Het erkenningsonderzoek toont verder aan dat de school de onderwijsreglementering goed respecteert. Toch wordt er een inbreuk vastgesteld. De school hanteert niet voor alle leerlingen van de studierichting Latijn hetzelfde leerplan voor fysica en voor chemie.

Voor het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen werden leerbegeleiding en evaluatiepraktijk geselecteerd. De leerbegeleiding is in de eerste graad goed uitgewerkt, maar in de tweede en derde graad krijgt ze minder structurele aandacht. De school benut de vakoverschrijdende eindtermen leren leren niet als referentiekader. In de lespraktijk variëren de aandacht voor het gebruik van werkvormen en de geleidelijke verzelfstandiging van de leerling sterk naargelang de leraar. Sommige leraren spelen nog te weinig hun eerstelijnsrol en zien de inspanningen die de leerlingenbegeleiders leveren veeleer als een overname dan als ondersteuning van de leerbegeleiding. Soms worden afgesproken maatregelen daardoor niet nagekomen. De school is pas gestart met een talenbeleid. Samen met de schoolleiding beseffen de leerlingenbegeleiders dat het draagvlak en de expertise voor de leerbegeleiding binnen de vakken nog moeten groeien.

De evaluatiepraktijk wordt op schoolniveau weinig aangestuurd. Het directieteam rekent vooral op de verantwoordelijkheid van de vakgroepen en de individuele leraar voor de inhoudelijke invulling van de evaluatie. Door een tekort aan richtlijnen, controle en bijstellingen over de inhoudelijke aspecten resulteert dit in kwaliteitsverschillen van de evaluatiepraktijk. Er is daarbij onder meer onvoldoende aandacht om de evaluatie af te stemmen op de leerplandoelstellingen. Tussen het deliberatiebeleid, attesteringsbeleid en het (her)oriënteringsbeleid heerst er een zekere spanning. De school staat voor de uitdaging om in overleg met alle participanten, op een gelijkgerichte wijze de tekorten in de evaluatiepraktijk binnen een kwaliteitskader weg te werken.

De dagelijkse leiding is in handen van de directeur en de adjunct-directeur. Dit directieteam is vlot en laagdrempelig bereikbaar voor het korps. Het algemeen beleid kenmerkt zich door een pragmatische aanpak, een goede organisatie van de schoolwerking en de aandacht om de materiële omkadering kwaliteitsvol te houden. De directie vertrouwt verder op de professionaliteit van de individuele leraar en op inbreng van de vakgroepwerking om goed onderwijs te verstrekken. De school kent echter een traditie waarin de personeelsleden een grote professionele vrijheid hebben voor de toegewezen verantwoordelijkheden. Deze schoolcultuur heeft niet voor een traditie van overleg gezorgd en nog steeds wordt door een deel van het korps de zin van overleg en de nood aan een gemeenschappelijke visie in vraag gesteld. Daardoor is er geen gedragen visie beschikbaar als richtlijn voor de vormgeving van de onderwijskundige processen. De school heeft nog geen systeem van interne kwaliteitszorg uitgebouwd.

Het ontbreken van de basis daarvoor, namelijk het vastleggen van de doelen, is een deel van de verklaring daarvan. De samenwerking tussen de scholen van het Busleyden Atheneum zorgt voor meer aandacht voor het ontwikkelen van een visie op beleidsniveau en evolueert ook naar het ontwikkelen van een visie op pedagogische en didactische processen. Dit biedt kansen om ook op campusniveau de schoolwerking meer aan te sturen en te stroomlijnen.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	natuurwetenschappen, wiskunde	
Graad 1 Latijn	natuurwetenschappen, wiskunde	
Graad 1 Moderne wetenschappen	natuurwetenschappen, wiskunde	
Graad 2 ASO Economie	chemie, Frans, wiskunde	
Graad 2 ASO Latijn	chemie, wiskunde	
Graad 2 ASO Wetenschappen	chemie, Frans, wiskunde	chemie, wiskunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	aardrijkskunde, Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	aardrijkskunde	
Graad 3 ASO Grieks-Latijn	aardrijkskunde	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	aardrijkskunde, Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	aardrijkskunde	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	Engels, Frans	Engels, Frans

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/004)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet niet omwille van tekorten in het aanbod en een niet valide evaluatiepraktijk in de meerderheid van de lesgroepen in 1A.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

In vijf van de zeven lesgroepen van het eerste leerjaar was het aanbod vorig schooljaar onvolledig. De leerlingen kregen de leerplandoelstellingen over organisatieniveaus bij levende wezens, zuivere stoffen en mengsels, het deeltjesmodel en luchtdruk met te weinig diepgang aangeboden. De leerinhouden over krachten kwamen niet aan bod. Er werden te veel lestijden besteed aan de doelstellingen over de bouw van de bloemplant en voortplanting, waardoor de beschikbare lestijd voor de andere onderdelen te beperkt was. Er werden wel een aantal leerlingenactiviteiten en een ICT-opdracht uitgevoerd, die echter onvoldoende gericht zijn op het verwerven van wetenschappelijke vaardigheden zoals aangegeven in het leerplan. Sommige thema's werden aangeboden in de lessen wetenschappelijk werk, die echter niet door alle leerlingen gevolgd worden.

Dit schooljaar is tot eind december dezelfde werkwijze gevolgd. Na een lerarenwissel in januari 2016, zijn ernstige inspanningen geleverd om meer leerplangericht te werken. De vernieuwde aanpak is echter nog te recent om voor deze leerlingen tegen het einde van het schooljaar een volledig aanbod te kunnen waarborgen.

In de overige lesgroepen van het eerste leerjaar en in het tweede leerjaar worden alle leerplandoelstellingen aangeboden. De vakinhoudelijke doelstellingen krijgen invulling op het door het leerplan verwachte beheersingsniveau. De leerlingen krijgen tijdens demonstratie- en leerlingenexperimenten en naar aanleiding van een biotoopstudie voldoende kansen om wetenschappelijke vaardigheden te ontwikkelen.

De leerinhouden worden gesitueerd in betekenisvolle contexten, zodat de doelstellingen over wetenschap en samenleving voldoende aan bod komen. De leerlingen voeren in dat kader ook een aantal ICT-opdrachten uit.

De hiaten in het aanbod van het eerste leerjaar bemoeilijken voor de leerlingen de samenhang met de leerinhouden van het tweede leerjaar en met de vakinhouden voor biologie, chemie en fysica in het eerste leerjaar van de tweede graad.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De beschikbare infrastructuur en de leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie. De school schept financiële ruimte om de uitrusting af te stemmen op de vereisten van de leerplannen. Ze investeert ook in ICT-middelen. Door de toename van het leerlingenaantal en de organisatie van STEM-activiteiten in het keuzegedeelte, kan een beperkt aantal lestijden wetenschappen momenteel niet plaatsvinden in een wetenschapslokaal. De leraren organiseren lokaalwissels om de vereiste demonstratie-en leerlingenproeven te kunnen uitvoeren. De school plant op korte termijn de inrichting van een extra wetenschapslab.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	In de vijf lesgroepen van het eerste leerjaar waar zich tekorten voordoen in het aanbod, is ten gevolge daarvan ook de leerlingenevaluatie onvolledig en onevenwichtig verdeeld over de leerplandoelstellingen. Ook naar het bereiken van de aangeboden leerplandoelstellingen is te weinig gepeild. Het aantal evaluatiemomenten was daarvoor vorig schooljaar te beperkt en uit de examenbundels, die werden overgenomen uit de twee andere lesgroepen, werden heel wat opgaven geschrapt. De correctie van de leerlingenantwoorden gebeurde onzorgvuldig, zodat foute antwoorden vaak goed werden gerekend. De leerlingresultaten zijn dan ook niet betrouwbaar. De aanpak in deze lesgroepen wijzigde in januari 2016, na de lerarenwissel. Sindsdien zijn er meer evaluatiemomenten, zodat het leerproces van de leerlingen beter kan opgevolgd worden.
	In de andere lesgroepen van het eerste leerjaar en die van het tweede leerjaar was de evaluatie vorig schooljaar wel valide. Ze is er globaal voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en op het door het leerplan verwachte beheersingsniveau. Wel vertrekken sommige toets- en examenopgaven nog te weinig vanuit de werkwoorden in de leerplandoelstellingen. Daardoor ligt in deze opgaven de nadruk te sterk op de reproductie van kennis. De vraagstelling situeert zich in betekenisvolle contexten, maar stimuleert de leerlingen nog te weinig om het eigen functioneren binnen deze contexten te situeren of in vraag te stellen. De opgaven voor toetsen en examens zijn gevarieerd en taalzuiver geformuleerd. De evaluatiecriteria zijn transparant. De leerlingresultaten zijn overwegend gunstig; jaartekorten komen slechts uitzonderlijk voor.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In de bijgewoonde lessen was het klasklimaat veilig en stimulerend. De leerlingen krijgen veel kansen tot actieve inbreng. Experimenten en beeldrijk lesmateriaal zorgen voor visuele ondersteuning van het leerproces. De lesopbouw en het studiemateriaal zijn gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Er is aandacht voor het aanleren van leerstrategieën en voor reflectie over het eigen leerproces. De leerlingen kennen de verwachtingen voor toetsen en examens.

De leerlingen krijgen klassikale en individuele feedback op hun prestaties. Bij de verbetering worden ook taalfouten aangeduid. Uit de schrijffouten in de leerlingennotities blijkt dat aandacht voor taal nodig is. Voor leerlingen met zwakke resultaten is er remediëring op maat.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse

Vorming

Overleg

In de vakgroep wetenschappen is heel wat deskundigheid aanwezig. De meeste leraren professionaliseren zich verder door nascholing. In de eerste graad is er momenteel weinig continuïteit in de opdrachten, wat het opbouwen van deskundigheid vertraagt.

Tijdens formeel en informeel overleg worden organisatorische en inhoudelijke afspraken gemaakt en expertise uitgewisseld. De vakgroep investeert nog niet in collegiale visitatie.

De samenhang van de leerinhouden wordt graadoverschrijdend bewaakt, maar er zijn nog geen uitgewerkte leerlijnen voor de wetenschappelijke vaardigheden en de evaluatie ervan. Het nog leerplangerichter maken van de evaluatiepraktijk en het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak voor de leerbegeleiding vormen voor de vakgroep nog een uitdaging.

4.1.1.2 Wiskunde in de eerste graad A-stroom en in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplannen 2006/005 en 2005/044)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen en de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De leerplandoelen komen op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang aan bod. De evaluatie gaat in voldoende mate na of de leerlingen de onderwijsdoelstellingen bereiken. De meerderheid van leerlingen bereikt de eindtermen en de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen volledig en met voldoende diepgang aangeboden. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplannen. De leraren respecteren in voldoende mate de timing die de leerplannen voor de verschillende componenten vooropstellen. De realisatie van de doelstellingen rond 'leren leren' en 'competentiegericht evalueren' verschillen per leraar en variëren van onvoldoende tot voorbeeldig. In de planning van het aanbod houdt men rekening met de wiskundige verwachtingen in andere vakken.

Tijdens de doorlichting komen stoorzenders aan de oppervlakte die, ondanks een overwegend vlotte leerplanrealisatie, een beter onderwijsrendement, studierendement en continuïteit in de studieloopbaan in de weg staan. Het ontbreken van de gelijkgerichtheid en het benutten of vermenigvuldigen van de aanwezige knowhow zijn de meest voorkomende stoorzenders.

De leerplannen in de twee graden leggen het accent op schatprocedures, op het gebruik van het rekentoestel, op het ruimtelijke inzicht, op het ontwikkelen van probleemoplossende vaardigheden en op het ontwikkelen van een kritische houding rond gegevens en resultaten. De aandacht die de vakgroep besteedt aan deze accenten verschilt in de twee graden per leraar en varieert van veeleer sporadisch tot doelgericht.

De school verwacht dat de vakgroep inzet op competentieontwikkeling binnen de vier pijlers van haar pedagogisch beleid: 'betrokkenheid', 'talentenportfolio', 'kwalificatie' en 'leervermogen'. Ook de eindtermen en de leerplannen verwachten dat - naast kennis - gewerkt wordt aan de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. De inlossing van deze verwachtingen hangt af van de betrokken leraar. Tijdens het oplossen van oefeningen ligt de klemtoon overwegend op het technisch aspect en te weinig op de ontwikkeling van de denk- en redeneervaardigheden. Concretisering van de leerplannen via leerlijnen over de leerjaren en de graden heen ontbreken.

Het is een positieve vaststelling dat de school via extracurriculaire activiteiten een extra dimensie geven aan de vorming van de jongeren. Maar het veelvuldig voorkomen van deze activiteiten zet de leerplanrealisatie en een kwaliteitsvolle uitbouw van de onderwijsprocessen onder druk. Deels kan dit verklaard worden door een onvoldoende planning op lange termijn, deels doordat men wiskunde, op enkele uitzonderingen na, veeleer beperkt in de activiteiten integreert.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De didactische uitrusting beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten. De school heeft gezorgd dat elke wiskundeleraar gebruik kan maken van minstens één computer met een degelijk projectiesysteem. De meeste leraren gebruiken de apparatuur in combinatie met presentatiesoftware of algebra- en meetkundesoftware.

De didactische aankleding van enkele lokalen bevordert een adequate studiemotivatie en het onderwijzen in een krachtige leeromgeving. De andere lokalen waar wiskunde wordt onderwezen, missen de basiselementen voor een wiskundige leeromgeving.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie bestrijkt de leerplancomponenten op evenwichtige wijze en is representatief voor het leerstofaanbod. De klemtoon ligt echter overwegend op de productevaluatie hoewel de eindtermen en de leerplannen naast kennis ook de ontwikkeling en evaluatie van vaardigheden en vakgebonden attitudes benadrukken. Ook de school verwacht dat men inzet op brede evaluatie.

De vraagstelling op de toetsen en de opdrachten voor het dagelijks werk zijn representatief voor de examens. De leerlingen weten wat van hen wordt verwacht op toetsen en examens. Ze krijgen feedback op de behaalde resultaten, gekoppeld aan eventuele remediëringsoefeningen. Het is echter niet in alle lesgroepen duidelijk hoe de behaalde punten tot stand komen.

In alle lesgroepen streeft men het verwachte verwerkingsniveau in de leerplannen na. Het bereiken van dat niveau lukt relatief goed. De resultaten voor zowel dagelijks werk als examens in I, 2 en in II, 1 zijn op een aantal ernstige tekorten na behoorlijk. Uit de aard van de toets- en taakopgaven voor dagelijks werk blijkt dat zwakke resultaten enerzijds mede te relateren zijn aan onvoldoende studie-ijver en doorzettingsvermogen van de betrokken leerlingen. Anderzijds stappen een aantal leerlingen met ernstige onvoldoendes op dagelijks werk en examens over naar een volgend leerjaar op basis van een A-attest. Dit is het gevolg van het verenigen van de deliberatiepraktijk tot een mathematisch model op basis van gewogen vakresultaten waarbij het eindtotaal de doorslag geeft, weliswaar aangevuld met een sterk advies. Echter, de meeste van deze leerlingen negeren het geformuleerde advies van de delibererende klassenraad.

Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen extra te motiveren voor wiskunde neemt de school deel aan olympiades of wedstrijden.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het nastreven van de graadgebonden eindtermen 'leren leren' in het onderwijsproces hangt af van de betrokken leraar. Sommige leraren verenigen 'leren leren' tot het geven van weliswaar waardevolle studietips bij de start van het schooljaar of overzichten als voorbereiding op toetsen en examens. Anderen integreren op een expliciete wijze 'leren leren' in de lessen met een positief effect op het leerrendement. Door het ontbreken van gelijkgerichtheid op dit vlak gaat kwaliteitsvolle expertise zowel in de eerste graad als in de tweede graad verloren ten nadele van de continuïteit van de leerbegeleiding over de leerjaren heen.

Er is aandacht voor de preventieve leerbegeleiding. De leraren houden in voldoende mate rekening met de beginsituatie van de leerlingen. Er zijn initiatieven om het wiskundeonderwijs in het basisonderwijs en het secundair onderwijs op elkaar af te stemmen. Het onderwijs verloopt overwegend gestructureerd. Het studiemateriaal is afgestemd op het niveau van de leerlingen. De wijze waarop sommige leraren kwalitatief cursusmateriaal ontwikkelen aanvullend op het leer- of invulboek is een voorbeeld van goede praktijk.

De klemtoon in de lessen ligt vooral op niveaudifferentiatie en tempodifferentiatie met in beide graden geïsoleerde voorbeelden van begeleid zelfstandig leren. Leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen krijgen aangepaste ondersteuning. Een expliciete koppeling van de preventieve leerbegeleiding aan de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' hangt af van de betrokken leraar.

De curatieve leerbegeleiding uit zich onder meer in bijwerklessen, het aanbieden van remediëringsoefeningen of het geven van extra taken. De remediëring is zowel afgestemd op de noden van de leerlingen als op de leerplandoelen. De leraren zetten het digitale schoolplatform in als remediëringsforum. In sommige lesgroepen in de eerste graad staat het weinig gestructureerd noteren van oplossingen door de leerlingen de realisatie van de eindtermen 'leren leren' in de weg.

De aandacht voor de instructietaal en de vaktaal is overwegend goed. De leerlingen aanzetten om oplossingsstrategieën te verwoorden en de definities en eigenschappen correct te formuleren, verschilt in elke graad per leraar en varieert van sporadisch tot voortdurend.

Enerzijds gebruiken de leraren in de eerste graad het leer- en invulboek als middel om te differentiëren in het aanbod van oefeningen zodat zowel voldoende aandacht gaat naar wiskundig minder begaafde leerlingen, als naar de leerlingen met meer wiskundige mogelijkheden. Anderzijds werkt de wijze waarop de meeste leraren de leerwerkboeken gebruiken met invuldactiek contraproductief bij het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'. Het gestructureerd laten noteren van de verantwoording van de verschillende stappen bij de oplossing van oefeningen verschilt per leraar. Hierdoor wordt de eindterm die benadrukt dat de redenering ten minste even belangrijk is als het resultaat zelf. Deze aanpak strookt niet met de profilering van de campus rond de focus 'denken'.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Enerzijds heeft het professioneel engagement tot het vak bij de meeste leraren een positieve invloed op de leerplanrealisatie. Anderzijds overheerst binnen de vakgroep het individualisme op de professionele collegialiteit waardoor men kansen laat liggen om de aanwezige waardevolle knowhow onder de collega's te delen. Deze situatie zet de beheersing van een aantal basiscompetenties van de leraar (zie B.S. 17/01/2008) onder druk, zeker die competenties rond 'de leraar als lid van een schoolteam'. Hierdoor ontstaan er breuklijnen of accentverschuivingen bij de vormgeving van het onderwijsproces ten nadele van de continuïteit van onder meer de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk. De vakgroep staat voor de uitdaging om haar werking aan te wenden als hefboom voor de kwaliteitsverbetering.

4.1.1.3 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplannen 2012/006 en 2012/007)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet. De uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

In de studierichting Latijn volgen een aantal leerlingen een extra lesuur chemie in het complementair gedeelte. De school organiseert voor deze leerlingen hetzelfde onderwijsaanbod en dezelfde evaluatiepraktijk als voor de leerlingen van de studierichting Wetenschappen, voor wie een ander leerplan chemie geldt. Dat leerplan is niet goedgekeurd voor de studierichting Latijn. Bovendien is door het gebruik van twee verschillende leerplannen in éénzelfde studierichting de gelijkwaardigheid op het vlak van studiesanctionering niet gewaarborgd. Voor het vak fysica doet zich dezelfde problematiek voor. De school overtreedt hiermee de regelgeving.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerlingen krijgen vrijwel alle vakinhoudelijke doelstellingen aangeboden. Een beperkt hiaat situeert zich in enkele lesgroepen van de studierichtingen Economie en Latijn waar de leerplandoelstellingen over metalen en redoxreacties te weinig diepgaand of niet aan bod komen.

Voor de algemene doelstellingen over wetenschap en samenleving is ruime aandacht. De lessen worden visueel ondersteund door demonstratieproeven en digitaal beeldmateriaal dat de aangebrachte concepten koppelt aan toepassingen uit het dagelijks leven. De leerlingen voeren informatieopdrachten uit die, zoals gevraagd door het leerplan, aansluiten bij maatschappelijke thema's. De beschikbare lestijd wordt in de meeste lesgroepen evenwichtig verdeeld over de aangeboden leerinhouden en het beheersingsniveau is afgestemd op de verwachtingen van de leerplannen. Er is voldoende samenhang tussen beide leerjaren van de graad.

De algemene doelstellingen over onderzoekend leren in de studierichtingen Economie en Latijn en over onderzoekend leren en leren onderzoeken in de studierichting Wetenschappen krijgen een sterkere invulling in het eerste dan in het tweede leerjaar. In het tweede leerjaar worden niet alle verplichte leerlingenproeven uit het leerplan uitgevoerd, terwijl de leerlingen in het eerste leerjaar meer zelfstandig experimenteren dan het leerplan minimaal verwacht. Tijdens de leerlingenproeven leren de leerlingen veilig en verantwoord omgaan met materialen en producten en rapporteren over hun metingen en proefresultaten met gebruik van correcte wetenschappelijke terminologie. Nog niet in alle experimentele opdrachten is voldoende aandacht voor de doelstellingen in verband met het verzamelen en ordenen van informatie, het leren formuleren van onderzoeksvragen en hypothesen en het opstellen van een onderzoeksplan. De vakgroep werkte hiervoor nog geen jaar- en graadoverstijgende leerlijn uit. Deze doelstellingen krijgen wel de nodige aandacht tijdens leergesprekken en demonstratieproeven.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De beschikbare infrastructuur en de leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie. De school schept financiële ruimte om de uitrusting af te stemmen op de vereisten van de leerplannen. Ze investeert ook in ICT-middelen. Door de toename van het leerlingenaantal en de organisatie van STEM-activiteiten in het keuzegedeelte, kan een beperkt aantal lestijden wetenschappen momenteel niet plaatsvinden in een wetenschapslokaal. De leraren organiseren lokaalwissels om de vereiste demonstratie- en leerlingenproeven te kunnen uitvoeren. De school plant op korte termijn de inrichting van een extra wetenschapslab.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk is globaal voldoende leerplangericht, behalve voor die leerlingen uit de studierichting Latijn, die geëvalueerd worden op basis van het leerplan voor de studierichting Wetenschappen. De leerlingenevaluatie is globaal voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en op het door het leerplan verwachte beheersingsniveau. De opgaven peilen sterker naar het reproduceren van kennis dan naar inzicht en vaardigheden. Sommige toets- en examenopgaven vertrekken nog te weinig vanuit de werkwoorden in de leerplandoelstellingen. De mogelijkheden om toets- en examenvragen te situeren in betekenisvolle contexten worden niet optimaal benut. Leerlingen krijgen zelden de gelegenheid om het geleerde toe te passen in een realistische, maatschappelijk relevante probleemstelling. De opgaven voor toetsen en examens zijn gevarieerd en taalzuiver geformuleerd. De evaluatiecriteria zijn transparant. Bij de evaluatie van leerlingenproeven worden niet alle doelstellingen rond wetenschappelijke vaardigheden geëvalueerd. De jaartotalen van de leerlingen voldoen globaal, hoewel de resultaten die ze tijdens het schooljaar behalen nogal wat tekorten vertonen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In de bijgewoonde lessen was het klasklimaat veilig en stimulerend. De leerlingen krijgen veel kansen tot actieve inbreng, zowel in de leergesprekken als tijdens de experimenten. De lessen verlopen gestructureerd en de leerlingen beschikken over beeldrijk en overzichtelijk cursusmateriaal dat aansluit bij de leerplandoelstellingen. De leraren actualiseren geregeld de aangereikte cursussen. Er is veel aandacht voor het correct hanteren van de vaktaal en in het persoonlijk werk van de leerlingen worden taalfouten aangestipt. Wel bevatten de lesnotities van sommige leerlingen nog storende fouten tegen zowel spelling als vakjargon. Het leerlingenmateriaal met inbegrip van de verslagen van leerlingenproeven, wordt te weinig gecontroleerd op volledigheid.

De leerlingen kennen de verwachtingen voor toetsen en examens. Via het digitaal platform kunnen ze de leerstof verankeren via herhalingsoefeningen en extra toelichtingen. Verdiepende opdrachten bieden mogelijkheden tot differentiatie. Het aanbod is echter hoofdzakelijk vrijblijvend, waardoor de leerlingen deze kansen niet ten volle benutten. Doordat de leerbegeleiding niet gekoppeld is aan de vakoverschrijdende eindtermen leren leren, worden de leerlingen weinig begeleid in het leren opnemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces.

Er zijn geen afspraken in de vakgroep voor het aanleren of inoefenen van leerstrategieën, waardoor de initiatieven hiervoor in de eerste graad geen logisch vervolg krijgen.

De remediëringsinitiatieven verschillen per leraar. Alle leerlingen krijgen feedback op hun resultaten. Ze krijgen ook de opdracht om te reflecteren over hun examenprestaties en om fouten in hun persoonlijk werk te verbeteren. De leraren bieden remediëring op maat aan, maar slagen er niet altijd in om minder gemotiveerde leerlingen te sensibiliseren om op het aanbod in te gaan.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse
Vorming
Overleg

In de vakgroep wetenschappen is heel wat deskundigheid aanwezig. De meeste leraren professionaliseren zich verder door nascholing. In de eerste graad is er momenteel weinig continuïteit in de opdrachten, wat het opbouwen van deskundigheid vertraagt.

Tijdens formeel en informeel overleg worden organisatorische en inhoudelijke afspraken gemaakt en expertise uitgewisseld. De vakgroep investeert nog niet in collegiale visitatie.

De samenhang van de leerinhouden wordt graadoverschrijdend bewaakt, maar er zijn nog geen uitgewerkte leerlijnen voor de wetenschappelijke vaardigheden en de evaluatie ervan. Het nog leerplangerichter maken van de evaluatiepraktijk en het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak voor de leerbegeleiding vormen voor de vakgroep nog een uitdaging.

Inbreuk(en) op regelgeving

Het hanteren van hetzelfde leerplan voor chemie en fysica voor alle leerlingen van de studierichting Latijn, conform Codex secundair onderwijs - art. 146, § 3 en het Besluit van de Vlaamse regering van 10/11/2006 tot vaststelling van de goedkeuringscriteria en indieningsmodaliteiten van de leerplannen - art. 3, 1°.

Het respecteren van de gelijkwaardigheid op het vlak van studiesanctionering en de transparantie van het onderwijsaanbod voor de vakken chemie en fysica in de studierichting Latijn, conform Codex secundair onderwijs - art. 15, § 1. 8° en de Omzendbrief SO 64 Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs - rubriek 3.6.3.

4.1.1.4 Frans in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Wetenschappen (leerplan 2012/002)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk voldoen nipt. De leerbegeleiding is goed. De uitrusting beantwoordt aan de vereisten van het leerplan.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod voldoet nipt. Alle oefeningen voor de vaardigheden beantwoorden aan de vereiste tekstenmerken; uit het onderzoek blijkt evenwel dat de opdrachten soms te weinig gericht zijn op de opbouw van het beschrijvende naar het structurerende en het beoordelende verwerkingsniveau. Voor luisteren komt de eindterm 'een mening vormen (ET 6)' op het beoordelende verwerkingsniveau niet voor. Het aanbod voor lezen is uitgebreid in de volledige graad. Wat de drie verwerkingsniveaus betreft, voldoet enkel het leesaanbod in het eerste leerjaar van de tweede graad. In het tweede leerjaar ontbreekt het beoordelende verwerkingsniveau (ET 14). De variatie in de verschillende tekstsoorten is voor verbetering vatbaar, zowel voor lezen als voor luisteren. Het aanbod van informatieve, narratieve en artistiek-literaire teksten is goed. Prescriptieve en argumentatieve teksten komen echter nauwelijks of niet voor. De leerlingen oefenen de vaardigheid voor de mondelinge interactie vaak aan de hand van dialogues. Voor spreken en schrijven geven de leraren een aantal opdrachten op elk verwerkingsniveau; de volgende eindtermen ontbreken echter: 'teksten samenvatten' (ET 20 en ET 34) en 'verslag uitbrengen over een ervaring, een situatie of een gebeurtenis' (ET 21).
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De leraren werken planmatig aan de leerplanrealisatie, maar door een gebrek aan formele afspraken binnen de graad en een heldere kijk op de bouwstenen van het leerplan, stuurt de vakgroep het onderwijsaanbod niet of nauwelijks bij.

Zoals het leerplan vraagt, is er voldoende samenhang tussen het onderwijs van kennis en vaardigheden. De leraren bieden kennis aan in betekenisvolle contexten. Op deze manier dagen ze de leerlingen uit om taalsystemen functioneel toe te passen in bestaande of nieuwe taalsituaties en reflecteren de leerlingen in de les frequent over taal en taalgebruik.

Conform het leerplan, kunnen de leerlingen een aantal strategieën aanleren en vakattitudes verwerven. Vooral de vakattitudes voor de productieve vaardigheden komen expliciet aan bod. Er is nog geen methodiek om met de leerlingen gericht over deze attitudes te reflecteren.

Het consequent gebruik van het Frans als doeltaal versterkt de leerkansen. De vakgroep gebruikt authentiek lesmateriaal, Franse jeugdliteratuur en tijdschriften, audio- en videofragmenten. Het tweede leerjaar gaat op taalexkursie naar Lille. Dat verruimt de taalvaardigheid en de interculturele competentie van de leerlingen.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is nipt representatief voor de leerplandoelstellingen. De leraren evalueren te weinig doelgericht alle eindtermen op elk verwerkingsniveau. Afspraken hierover met de vakgroep ontbreken. De vaststellingen over het onderwijsaanbod voor lezen en luisteren gelden ook voor de evaluatiepraktijk. De evaluatie van mondelinge interactie is goed. Voor spreken en schrijven evalueren de leraren elk verwerkingsniveau, maar niet elke eindterm; zo ontbreekt voor spreken 'teksten samenvatten' (ET 20). Voor schrijfvaardigheid komt de eindterm 'een mededeling schrijven' (ET 30) slechts in één klas voor. Alle evaluaties van de vaardigheden beantwoorden aan de vereiste tekstkenmerken.

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

Zoals het leerplan vraagt, evalueren de leraren kennis in betekenisvolle contexten en vertonen de examens voldoende samenhang tussen kennis en vaardigheden. Voor het dagelijks werk komen echter nog contextloze toetsen voor zoals losse woordjes en werkwoordsvervoegingen. Dat gaat in tegen de vereisten van het leerplan.

Bij de berekening van de resultaten voor het dagelijks werk en het examen legt de vakgroep voldoende nadruk op de vaardigheden. De leraren maken hierover afspraken. Dat komt de validiteit van de jaarresultaten ten goede. Waar leraren parallel staan, stellen zij gezamenlijke examens op, wat de objectiviteit vergroot.

De evaluatie is transparant. De leerlingen zijn geïnformeerd over wat ze moeten kennen en kunnen. Toch liggen de jaarresultaten van het tweede leerjaar niet in de lijn van de verwachtingen en vertonen ze opvallende schommelingen. De leraren schrijven dit toe aan een demotivatie van de leerlingen.

De puntenverdeling op toetsen en examens is duidelijk. De leraren kiezen ervoor om een aantal vakattitudes voor de productieve vaardigheden te beoordelen. Voor spreek- en schrijfvaardigheid hanteren ze een instrument waarbij zij de evaluatiecriteria aanpassen aan de opdracht. Dat verhoogt de transparantie en de objectiviteit. De vakgroep heeft nog geen duidelijke kijk op enerzijds de criteria die de vakattitudes beoordelen (bijvoorbeeld vormcorrectheid) en anderzijds de criteria die de oefening zelf evalueren (bijvoorbeeld intonatie).

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De uitrusting beantwoordt aan de vereisten van het leerplan. Alle lokalen beschikken over een pc, een beamer en een internetverbinding; tablets staan ter beschikking. De computerklassen zijn meestal vlot reserveerbaar. De leerlingen gebruiken tijdschriften en woordenboeken.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een aantal preventieve maatregelen dragen bij tot het optimaliseren van het leerproces. De leraren werken laagdrempelig, gebruiken activerende werkvormen en zetten vaak in op het aanleren van strategieën die de zelfredzaamheid van de leerlingen bevorderen. De vakgroep legt echter te weinig het verband tussen deze strategieën en de vakoverschrijdende eindtermen leren leren. Ook het tempo mag soms wat hoger om de motivatie van de leerlingen te vergroten. Zij krijgen duidelijke richtlijnen, studietips, instructies, extra oefeningen, handige overzichten, verbeterersleutels en verwijzingen naar oefensites op het internet. De leraren experimenteren met zelf- en peerevaluatie.

De remediëring is degelijk uitgewerkt. De leerlingen kunnen altijd terecht bij hun leraren voor extra uitleg tijdens een inhaalles. Remediëringsoefeningen staan digitaal ter beschikking. Deze ondersteuning betreft hoofdzakelijk de kenniscomponent; de remediëring van de tekorten voor de vaardigheden is te beperkt. Feedback over toetsen en examens gebeurt individueel of klassikaal.

De leraren volgen de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op volgens de schoolafspraken. Deze leerlingen krijgen stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen. Uit de gesprekken blijkt dat de leraren geïnformeerd zijn over het recentelijk ingevoerde M-decreet.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Naast praktische afspraken staan de laatste schooljaren ook leerplangerelateerde thema's op de agenda van de vakgroep zoals evaluatie en leerbegeleiding. Eind vorig schooljaar heeft de vakgroep op vraag van de schoolleiding een kwaliteitsvolle zelfevaluatie gemaakt en een actieplan opgesteld. De ontwikkeling van verticale leerlijnen staat prioritair vermeld. De vakgroep volgt voldoende nascholingen. Het multipliceren van de opgedane kennis is een werkpunt.

Het is een uitdaging voor de vakgroep om deze recente ontwikkelingsdynamiek te bestendigen, en het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk sterker af te stemmen op het leerplan door middel van formeel overleg. De vakleraren tonen een grote werkkraft en bereidheid om ontwikkelingsgericht met de werkpunten aan de slag te gaan. Aansturing, ondersteuning en opvolging door de schoolleiding is noodzakelijk.

4.1.1.5 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wiskunde (leerplan 2006/035)

Voldoet niet

Het aanbod vertoont belangrijke hiaten. De evaluatie levert geen valide en betrouwbare scores op.

Onderwijsaanbod Het aanbod vertoont hiaten met betrekking tot de leerplandoelstellingen uit de socio-economische thema's. Binnen het thema 'Het economisch potentieel van de aarde in dienst van de wereldbevolking' wordt er aandacht besteed aan 'De wereldbevolking', maar de andere deelthema's, namelijk 'De wereldvoedselvoorziening, Industrie en tertiaire sector, Globalisering' worden niet aangeboden. Ook het volledige thema 'Een duurzame en gezonde wereld' ontbreekt in het aanbod.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

'Ruimtelijke ordening in stad en platteland, De studieruimte van de geografie, De voorstelling van de aarde' en de thema's uit de fysische aardrijkskunde worden aangeboden. Voor een aantal doelstellingen gebeurt dit evenwel niet op het juiste beheersingsniveau. Zo worden wel enkele geomorfologische processen besproken, maar ontbreekt het leggen van verbanden met lithologische kenmerken en geologische structuren om een concrete reliëfvorm te verklaren. De leerplandoelen die enerzijds binnen kosmografie en anderzijds bij de wereldbevolking gericht zijn op het opzoeken, ordenen en op een eenvoudige manier verwerken van gegevens, gebruikmakend van beschikbare, hedendaagse informatiebronnen en –technieken krijgen geen invulling.

Uitrusting Alle lessen vinden plaats in een vaklokaal dat uitgerust is met ICT-apparatuur en internettoegang voor frontaal gebruik. De andere minimale materiële vereisten zijn beschikbaar. Deze worden ingezet in de lespraktijk.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

ICT-apparatuur voor gebruik door de leerlingen is beschikbaar, maar wordt, ondanks de verwachtingen van het leerplan, niet ingezet. Het elektronisch leerplatform wordt niet benut voor ondersteuning van het leerproces.

Evaluatiepraktijk De jaarscore voor het vak is voor de helft afkomstig van dagelijks werk. Enkele taken krijgen daarin een beperkt gewicht, de andere punten zijn afkomstig van één toets per semester. Twee examens zorgen voor de andere helft van het jaartotaal. De bevraging is in beperkte mate gebaseerd op bronnenmateriaal en krijgt daardoor vooral een reproductief en weinig uitdagend karakter.

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Door de hiaten in het aanbod is de bevraging niet representatief voor het leerplan.

Een aantal vragen gaat onvoldoende uit van de leerplandoelen. De vragen die wel valide zijn, bestrijken een beperkt gedeelte van de behandelde doelen. De puntentelling is weinig evenwichtig samengesteld.

De examens bevatten in belangrijke mate identieke vragen van de toetsen voor het dagelijks werk. Deze worden bovendien over de schooljaren heen slechts beperkt gewijzigd. Deze werkwijze hypothekeert mogelijk de betrouwbaarheid van de behaalde scores.

Uit bovenstaande vaststellingen blijkt dat de vakgroep de richtlijnen voor evaluatie uit het leerplan niet volgt.

De evaluatiepraktijk zorgt er niet voor dat de score die aan de delibererende klassenraad wordt voorgelegd een weergave is van de mate waarin de leerling de leerplandoelstellingen bereikt.

Leerbegeleiding	De leerlingen beschikken over een atlas en een cursus op basis van zwart-wit kopieën. Een kleurenversie van de cursus, het tijdens de les geprojecteerde en/of bijkomend bronnenmateriaal worden niet aangeboden op het elektronisch leerplatform. Dit bemoeilijkt de interpretatie van het bronnenmateriaal voor de leerlingen bij de voorbereiding op de evaluatie. De inhouden worden aangebracht via een onderwijsleergesprek. Op het gebruik van de atlas na, worden weinig leerlingactieve werkvormen geselecteerd. Deze aanpak beperkt het inzichtelijk leren. Ook de evaluatie stuurt daar weinig op aan. De leerlingen kunnen rekenen op feedback na toetsen en examens, maar door de overwegend cognitieve bevraging levert dit hen weinig informatie op over hun leerproces.
<i>Preventief</i>	
<i>Curatief</i>	

4.1.1.6 Basisvorming Engels (leerplan 2014/014) en het specifiek gedeelte voor Engels en Frans (leerplan 2015/030) in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen

Voldoet

Voor de basisvorming Engels voldoen het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk nipt. De leerbegeleiding is goed. De uitrusting beantwoordt aan de vereisten van het leerplan.

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk van het specifiek gedeelte voor Engels en Frans zijn voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod voor de basisvorming voldoet nipt. Alle oefeningen voor de vaardigheden beantwoorden aan de vereiste tekstkenmerken. Voor luisteren en lezen komen alle eindtermen aan bod en gebruiken de leraren gevarieerd lesmateriaal, maar er is te weinig aandacht voor de eindtermen van het structurerende en het beoordelende verwerkingsniveau: 'de informatie op overzichtelijke en persoonlijke wijze ordenen' (ET 5) en 'een oordeel vormen' (ET 6 en ET 14). De variatie in de verschillende tekstsoorten is voor verbetering vatbaar, zowel voor lezen als voor luisteren. Het aanbod van informatieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten is goed. Prescriptieve en narratieve teksten komen echter zelden voor. Voor spreken is het aanbod niet volledig: 'beluisterde en gelezen teksten samenvatten' (ET 20) en 'verslag uitbrengen over een ervaring, een situatie en een gebeurtenis' (ET 21) komen niet voor. Het aanbod voor schrijven is volledig: de leraren werken kwaliteitsvol aan de opbouw van de eindtermen van het structurerende naar het beoordelende verwerkingsniveau. De leerlingen kunnen de vaardigheid voor de mondelinge interactie regelmatig inoefenen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Uit het onderzoek blijkt dat niet alle leraren planmatig werken. Bovendien missen de leraren een heldere kijk op de bouwstenen van het leerplan en zijn er te weinig formele afspraken binnen de graad. Op die manier heeft de vakgroep geen duidelijk overzicht van het eigen onderwijsaanbod.

Zoals het leerplan vraagt, is er voldoende samenhang tussen het onderwijs van kennis en vaardigheden. De leraren bieden kennis aan in betekenisvolle contexten. Op deze manier dagen ze de leerlingen uit om taalsystemen functioneel toe te passen in bestaande of nieuwe taalsituaties en reflecteren de leerlingen in de les frequent over taal en taalgebruik.

Conform het leerplan, kunnen de leerlingen een aantal strategieën aanleren en vakattitudes verwerven. Vooral de vakattitudes voor de productieve vaardigheden komen expliciet aan bod. Er is nog geen methodiek om met de leerlingen gericht over deze attitudes te reflecteren.

Het consequent gebruik van het Engels als doeltaal versterkt de leerkansen. De vakgroep gebruikt authentiek lesmateriaal, audio- en videofragmenten. Het zesde jaar woont elk jaar een Engelstalig theaterstuk bij. Dat verruimt de taalvaardigheid en de interculturele competentie van de leerlingen.

Voor het specifiek gedeelte vertrekken de leraren Frans en Engels vanuit een planmatige aanpak van de specifieke eindtermen (SET). De vakgroepen hebben evenwel nog geen afspraken gemaakt met als gevolg dat beide vakken alle specifieke eindtermen proberen te realiseren. Dat creëert onnodige overlappingen en soms een oppervlakkige aanpak van de SET. Uit het gesprek met de leraren blijkt dat zij niet altijd helder het verband zien tussen de specifieke eindtermen en de eindtermen van de basisvorming. Zij beschouwen de SET te veel als aparte onderdelen.

Wat betreft de verdieping van de basisvorming, komen de SET van de drie componenten 'taal en cultuur', 'taal als systeem' en 'onderzoekscompetentie' voldoende en met de nodige diepgang aan bod. De SET 'taal en communicatie' vereist echter opdrachten met meer uitdieping. Voor de SET 'onderzoekscompetentie' voeren de leerlingen in het vijfde jaar een onderzoeksopdracht uit voor Engels, voor Frans of voor Nederlands. Zij kunnen kiezen uit een linguïstisch of een literair onderwerp. De aansturing en de opvolging van de onderzoeksopdracht is goed. Alle leerlingen maken gebruik van hetzelfde kwaliteitsvolle dossier voor onderzoekscompetentie. De leerlingen leren omgaan met bronnen en stellen een corpus samen dat ze analyseren. Het stellen van een onderzoeksvraag, de onderzoeksstappen, de diepgang van het onderzoek, de rapportering en het confronteren met andere standpunten voldoen. Wat betreft het stellen van een degelijke onderzoeksvraag is de coaching voor sommige leerlingen te beperkt. De verbreding van de basisvorming realiseren beide vakken door een breder gamma van onderwerpen en vaardigheidsopdrachten.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk van de basisvorming is nipt representatief voor de leerplandoelstellingen. De evaluatie van de vaardigheden beantwoordt aan de vereiste tekstkenmerken. Voor lezen en luisteren is de evaluatiepraktijk volledig, maar het structurerende en het beoordelende verwerkingsniveau komen minder uitdrukkelijk voor; de variatie in tekstsoorten is voor verbetering vatbaar: prescriptieve en narratieve teksten ontbreken. De evaluatie van de mondelinge interactie is goed. De leraren evalueren uitgebreid de spreek- en schrijfvaardigheid op elk verwerkingsniveau, maar de evaluatie is niet helemaal volledig: voor spreken ontbreekt de eindterm 'verslag uitbrengen over een ervaring, een situatie en een gebeurtenis' (ET 21). Voor schrijven verdient de eindterm 'gelezen argumentatieve teksten samenvatten' (ET 36) meer aandacht.

Conform het leerplan, evalueren de leraren kennis in betekenisvolle contexten en vertonen de examens en het dagelijks werk voldoende samenhang tussen kennis en vaardigheden.

Bij de berekening van de resultaten voor het dagelijks werk en het examen legt de vakgroep nadruk op de vaardigheden zoals het leerplan vraagt. De leraren maken hierover afspraken. Dat komt de validiteit van de jaarresultaten ten goede.

De evaluatie is transparant. De leerlingen zijn geïnformeerd over wat ze moeten kennen en kunnen. De puntenverdeling op toetsen en examens is duidelijk. De leraren kiezen ervoor om een aantal vakattitudes voor de productieve vaardigheden te beoordelen voor 10 % van het dagelijks werk. Voor spreek- en schrijfvaardigheid hanteren ze een instrument waarbij zij de evaluatiecriteria aanpassen aan de opdracht. Dat verhoogt de transparantie en de objectiviteit. De vakgroep heeft nog geen duidelijke kijk op enerzijds de criteria die de vakattitudes beoordelen (bijvoorbeeld vormcorrectheid) en anderzijds de criteria die de oefening zelf evalueren (bijvoorbeeld intonatie).

Door een gebrek aan afspraken tussen de vakgroepen Engels en Frans ontstaat een onevenwichtige evaluatie van de specifieke eindtermen: sommige SET (zoals de SET van 'taal en cultuur') evalueren de leraren veel in vergelijking met de SET van de andere componenten. Een aantal SET missen diepgang; zo blijven de vragen over literaire teksten eerder aan de oppervlakte; een aanzet tot analyse en reflectie waarbij leerlingen teksten in hun historische, politieke of sociale context plaatsen, komt niet voor. De evaluatie van de specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie (SET 16, 17, 18) is goed en volledig. De nadruk ligt zowel op het proces als het product.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De uitrusting beantwoordt aan de vereisten van het leerplan. Alle lokalen beschikken over een pc, een beamer en een internetverbinding; tablets staan ter beschikking. De computerklassen zijn meestal vlot reserveerbaar. De leerlingen gebruiken woordenboeken.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een aantal preventieve maatregelen dragen bij tot het optimaliseren van het leerproces. De leraren werken laagdrempelig, gebruiken activerende werkvormen en zetten vaak in op het aanleren van strategieën die de zelfredzaamheid van de leerlingen bevorderen. De vakgroep legt echter onvoldoende het verband tussen deze strategieën en de vakoverschrijdende eindtermen leren leren. De leerlingen krijgen duidelijke richtlijnen, studietips en handige overzichten. In het zesde jaar is het vorderingsportfolio een kwaliteitsvol initiatief. De leraren experimenteren met zelf- en peerevaluatie.

De remediëring is behoorlijk uitgewerkt. De leerlingen kunnen altijd terecht bij hun leraren voor extra uitleg en remediëringsoefeningen maken voor de kenniscomponent. Via huislectuur werken de leraren de tekorten voor leesvaardigheid bij. Voor de andere vaardigheden bestaan nog geen initiatieven. Feedback over toetsen en examens gebeurt individueel of klassikaal.

De leraren volgen de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op volgens de schoolafspraken. Deze leerlingen krijgen stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen. Uit de gesprekken blijkt dat de leraren geïnformeerd zijn over het recentelijk ingevoerde M-decreet.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Naast praktische afspraken staan de laatste schooljaren ook leerplangerelateerde thema's op de agenda van de vakgroep zoals evaluatie, vakattitudes en de specifieke eindtermen. Eind vorig schooljaar heeft de vakgroep op vraag van de schoolleiding een kwaliteitsvolle zelfevaluatie gemaakt en een actieplan opgesteld. De ontwikkeling van verticale leerlijnen staat prioritair vermeld. Sinds dit schooljaar is een werkgroep moderne vreemde talen actief. Vooral in het zesde jaar volgen de leraren nascholingen. Het multipliceren van de opgedane kennis is een werkpunt.

Het is een uitdaging voor de vakgroep om deze recente ontwikkelingsdynamiek te bestendigen, en het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk sterker af te stemmen op het leerplan door middel van formeel overleg. De vakleraren tonen een grote werkracht en bereidheid om ontwikkelingsgericht met de werkpunten aan de slag te gaan. Aansturing, ondersteuning en opvolging door de schoolleiding is noodzakelijk.

4.1.1.7 Basisvorming Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplan 2014/015)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk van de basisvorming zijn niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod voor de basisvorming voldoet niet. Een gebrekkige kennis van het leerplan, het gemis van een planmatige aanpak en van formele afspraken binnen de graad belemmert een evenwichtige en volledige leerplanrealisatie. De leraren bieden niet alle eindtermen op alle verwerkingsniveaus aan.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Voor spreek- en schrijfvaardigheid is het aanbod niet volledig. Voor spreken oefenen de leerlingen de volgende eindtermen niet of nauwelijks in: 'beluisterde en gelezen teksten samenvatten' (ET 20) en 'verslag uitbrengen over een ervaring, een situatie en een gebeurtenis' (ET 21). Voor schrijven ontbreken deze eindtermen: 'gelezen argumentatieve teksten samenvatten' (ET 36), 'een verslag schrijven' (ET 37) en 'informele en formele, ook digitale correspondentie voeren' (ET 38). De leerlingen kunnen wel de vaardigheid voor de mondelinge interactie regelmatig inoefenen. Voor lezen en luisteren is het aanbod niet evenwichtig. De eindterm op het beoordelende verwerkingsniveau komt te weinig voor: 'een mening vormen' (ET 6 en ET 14). Ook de variatie in de verschillende tekstsoorten is niet evenwichtig, zowel voor lezen als voor luisteren. Het aanbod van informatieve en artistiek-literaire teksten is goed. Narratieve, prescriptieve en argumentatieve teksten komen echter zelden voor. Uit het documentenonderzoek blijkt dat de opdrachten voor de vaardigheden beantwoorden aan de tekstenkenmerken, maar te weinig gericht zijn op de opbouw van het beschrijvende naar het structurerende en het beoordelende verwerkingsniveau.

Zoals het leerplan vraagt, is er in het vijfde jaar voldoende samenhang tussen het onderwijs van kennis en vaardigheden. In het zesde jaar besteedt de vakgroep te veel lestijd aan pure kennisoverdracht, los van de vaardigheden. Bovendien beperken de oefeningen zich tot reproductie. Dat druist in tegen de vereisten van het leerplan om de leerlingen taalsystemen functioneel toe te laten passen in bestaande of nieuwe taalsituaties.

In de lessen kunnen de leerlingen een aantal strategieën aanleren en vakattitudes verwerven. Vooral de vakattitudes voor de productieve vaardigheden komen expliciet aan bod. Er is nog geen methodiek om met de leerlingen gericht over deze attitudes te reflecteren.

Het consequent gebruik van het Frans als doeltaal versterkt de leerkansen. De vakgroep gebruikt authentiek lesmateriaal, audio- en videofragmenten. Het vijfde jaar gaat op taalexkursie naar de Franse hoofdstad. Dat verruimt de taalvaardigheid en de interculturele competentie van de leerlingen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk is niet representatief voor de leerplandoelstellingen. Zoals vastgesteld voor het onderwijsaanbod, is ook de evaluatie te weinig gericht op de opbouw van het beschrijvende naar het structurerende en het beoordelende verwerkingsniveau. Voor luister- en schrijfvaardigheid is de evaluatiepraktijk niet volledig, noch evenwichtig. Voor luisteren ontbreekt de eindterm “een oordeel vormen’ (ET 6); de variatie in de verschillende tekstsoorten is niet evenwichtig: prescriptieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten komen niet voor. Voor schrijven besteedt de vakgroep geen aandacht aan de evaluatie van de volgende eindtermen: ‘gelezen argumentatieve teksten samenvatten’ (ET 36), ‘een verslag schrijven’ (ET 37) en ‘informele en formele, ook digitale correspondentie voeren’ (ET 38). De eindtermen voor lezen en spreken komen in de evaluatie aan bod op elk verwerkingsniveau. Alle evaluaties van de vaardigheden beantwoorden aan de vereiste tekstkenmerken.

Conform het leerplan, vertonen de examens en het dagelijks werk in het vijfde jaar voldoende samenhang tussen kennis en vaardigheden. In het zesde jaar ontbreekt deze samenhang. De evaluatie van kennis is louter reproductief en niet aangepast aan het niveau van deze graad. Bovendien worden bepaalde oefeningen uit het dagelijks werk letterlijk hernomen op het examen. Dat brengt de jaarresultaten die de vakgroep voorlegt aan de delibererende klassenraad in het gedrang.

Bij de berekening van de resultaten voor het dagelijks werk en het examen legt de vakgroep voldoende nadruk op de vaardigheden zoals het leerplan vraagt. De leraren maken hierover afspraken.

De evaluatie is transparant. De leerlingen zijn geïnformeerd over wat ze moeten kennen en kunnen. De puntenverdeling op toetsen en examens is duidelijk. De leraren kiezen ervoor om een aantal vakattitudes voor de productieve vaardigheden te beoordelen. Voor spreek- en schrijfvaardigheid hanteren ze een instrument waarbij zij de evaluatiecriteria aanpassen aan de opdracht. Dat verhoogt de transparantie en de objectiviteit. De vakgroep heeft nog geen duidelijke kijk op enerzijds de criteria die de vakattitudes beoordelen (bijvoorbeeld vormcorrectheid) en anderzijds de criteria die de oefening zelf evalueren (bijvoorbeeld intonatie).

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De uitrusting beantwoordt aan de vereisten van het leerplan. Alle lokalen beschikken over een pc, een beamer en een internetverbinding; tablets staan ter beschikking. De computerklassen zijn meestal vlot reserveerbaar. De leerlingen gebruiken tijdschriften en woordenboeken.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een aantal preventieve maatregelen dragen bij tot het optimaliseren van het leerproces. De leraren werken laagdrempelig, gebruiken activerende werkvormen en zetten vaak in op het aanleren van strategieën die de zelfredzaamheid van de leerlingen bevorderen. De vakgroep legt echter onvoldoende het verband tussen deze strategieën en de vakoverschrijdende eindtermen leren leren. De leerlingen krijgen duidelijke richtlijnen, studietips, handige overzichten en een lijst met veel voorkomende fouten. De leraren experimenteren met zelf- en peerevaluatie.

De remediëring is behoorlijk uitgewerkt. De leerlingen kunnen altijd terecht bij hun leraren voor extra uitleg. Remediëringsoefeningen staan digitaal ter beschikking. Deze ondersteuning betreft hoofdzakelijk de kenniscomponent; de remediëring van de tekorten voor de vaardigheden komt niet voor. Feedback over toetsen en examens gebeurt individueel of klassikaal.

De leraren volgen de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op volgens de schoolafspraken. Deze leerlingen krijgen stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen. Uit de gesprekken blijkt dat de leraren geïnformeerd zijn over het recentelijk ingevoerde M-decreet.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Overleg

Naast praktische afspraken staan de laatste schooljaren ook leerplangerelateerde thema's op de agenda van de vakgroep zoals evaluatie en motivatie van de leerlingen. Eind vorig schooljaar heeft de vakgroep op vraag van de schoolleiding een kwaliteitsvolle zelfevaluatie gemaakt en een actieplan opgesteld. De ontwikkeling van verticale leerlijnen staat prioritair vermeld. Sinds dit schooljaar is een werkgroep moderne vreemde talen actief. De vakgroep volgt voldoende nascholingen. Het multipliceren van de opgedane kennis is een werkpunt.

Het is een uitdaging voor de vakgroep om deze recente ontwikkelingsdynamiek te bestendigen, en het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk af te stemmen op het leerplan door middel van formeel overleg. De vakleraren tonen een grote werkracht en bereidheid om ontwikkelingsgericht met de werkpunten aan de slag te gaan. Aansturing, ondersteuning en opvolging door de schoolleiding is noodzakelijk.

4.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet niet

Op campus Pitzemburg streeft de school in onvoldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Campus Pitzemburg, inclusief de leerlingen van aso tweede graad Economie die les volgen op campus Zandpoort

Beleid	Het ontbreekt de school aan een gedragen visie en een kwaliteitsvolle planning
Doelgerichtheid	die er voor zorgen dat ze alle VOET voor alle leerlingen nastreeft. De school heeft een lange traditie van lesoverstijgende projectwerking die sterk bijdraagt tot een brede en harmonische vorming van de jongeren. Deze activiteiten kaderen echter vooral in de visie van het UNESCO-project van de school en onvoldoende in een visie op de VOET. Door het gebrek aan een doeltreffende planning, heeft de schoolleiding geen overzicht over de sleutelcompetenties van de stam en de contexten die minder aan bod komen.
Ondersteuning	De huidige organisatiestructuur functioneert weinig adequaat. Aan de hand van een digitaal instrument creëert de schoolleiding een draagvlak voor informatieverzameling over VOET-activiteiten bij een deel van het lerarenkorps. Los hiervan heeft de werkgroep milieu een kwaliteitsvolle inspanning geleverd om alle themadagen over 'wereldburgerschap' te verbinden met de sleutelcompetenties van de stam en de contexten. Ook de schoolleiding heeft een analyse gemaakt van twee contexten. Door te werken met verschillende methodes mist de VOET-werking coördinatie en duidelijke afspraken die eenmalige en geïsoleerde initiatieven of overlapping van activiteiten vermijden.
Doeltreffendheid	Er is aandacht voor het evalueren van de activiteiten op zich, niet voor de VOET-werking. De schoolleiding heeft naar aanleiding van de doorlichting wel een eenmalige kwaliteitsvolle oefening gemaakt van de doeltreffendheid van het VOET-beleid en stelt vast dat er hiaten zitten in de huidige werking. Door het gebrek aan visie en een doeltreffende organisatiestructuur, zijn er weinig of geen bijsturingen.
Ontwikkeling	Er zijn geen professionaliseringsinitiatieven met betrekking tot VOET. De school organiseert wel nascholingen die de realisatie van activiteiten ten goede komen. Zij koppelt deze echter niet aan de VOET-werking. Het is een uitdaging voor de school om een ontwikkelingsdynamiek te creëren voor een kwaliteitsvol VOET-beleid waaraan alle leraren meewerken. Ook een effectmeting van de bestaande VOET-activiteiten bij de leerlingen verdient meer expliciete aandacht.

Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De school streeft de meerderheid van de eindtermen na met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen. Wat betreft de cluster ‘eigen lichaam en lichaamsbeweging’ kan de school vooral een beroep doen op de leraren lichamelijke opvoeding, de leerlingbegeleiding en de organisatoren van de gezondheidsdag. Een groot aantal activiteiten dragen bij tot de VOET ‘voeding’ en ‘veilige en gezonde leef- en schoolomgeving’ waarbij ook externe partners betrokken zijn. De projecten ‘Wel jong, niet gek’ en ‘Veiligheid’ helpen de leerlingen gezondheidsrisico’s in te schatten. Sommige activiteiten missen echter diepgang doordat ze niet bewust gekoppeld worden aan de betreffende VOET. Uit de eigen analyse stelt de school vast dat twee VOET minder aan bod komen: ‘De leerlingen leren het eigen lichaam kennen en reageren adequaat op lichaamssignalen’ en ‘De leerlingen nemen voorzorgsmaatregelen tegen risicovol lichamelijk contact’.
Omgeving en duurzame ontwikkeling	De school streeft de meerderheid van de eindtermen na met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen. Deze VOET koppelt de school bewust aan het eigen UNESCO-project. Ook hier verdient de koppeling tussen de activiteiten en de VOET echter meer aandacht. Via talrijke projecten ‘nemen de leerlingen een eigen rol op en verwerven ze inzicht in duurzame ontwikkeling’, bijvoorbeeld door de deelname aan de klimaatneutrale school of de dagen zonder vlees, wereldwaterdag, milieuzorg op school, ... De cluster ‘natuur en landschap’ komt minder doelgericht aan bod.
Campus Caputsteen	
Beleid Doelgerichtheid	De visie en planning voldoen. De school ontwikkelde een visie op VOET die spoort met haar opvoedingsproject. Zowel de contexten als de relatie met de stam worden expliciet in de VOET-werking opgenomen. De school heeft haar volledige VOET-werking in kaart gebracht. Er is een inventaris gemaakt op basis van de input van alle vaktitularissen over hun bijdrage in de inspanningsverplichting om de VOET na te streven. Uit de gemaakte overzichten blijkt dat voor heel wat leerlingen aan die verplichting wordt voldaan, maar dat hier en daar nog kleine hiaten zitten in het aanbod. Met het oog op het creëren van een schoolbreed draagvlak heeft de coördinator via een taakomschrijving expliciet de verantwoordelijkheid bij de vakgroepen gelegd. Concrete bijsturingen werden voorlopig nog niet gemaakt. Een kwaliteitstoets om te meten of die inbreng ook daadwerkelijk afgestemd is op de VOET ontbreekt voorlopig nog. In de komende vakvergaderingen wordt nagegaan of de bijdrage van de vakken voldoende kwaliteitsvol is.
Ondersteuning	De organisatiestructuur is voldoende adequaat en transparant. De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van de coördinator die de informatieverzameling over de talrijke projecten registreert. Op vakniveau wordt het nastreven van de VOET voorlopig nog niet structureel aangestuurd. Daar blijft het vooral bij de invulling van de beschikbare elektronische planningsdocumenten. De directie zorgt voor de nodige communicatie, onder meer via dienstorders en personeelsvergaderingen. Ze brengt de ouders en de leerlingen op de hoogte van de VOET-werking doorheen de projecten via briefwisseling.

Doeltreffendheid	Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt nog niet systematisch. Een strategisch plan hiervoor staat in de steigers. Nu ligt het accent voorlopig nog overwegend op de inventarisatie. De frequentie waarmee de school doorheen de projecten aandacht besteedt aan de verschillende eindtermen, brengt men goed in kaart. Deze inventarisatie op papier geeft echter beperkte informatie over de kwaliteit van het aanbod. De coördinator is volop bezig met het bevragen en uittekenen van de diepgang van de VOET binnen de vakken en de implementatie hierbij van de contexten.
Ontwikkeling	Het team werd voldoende geïnformeerd over de geactualiseerde VOET. De school onderneemt een aantal professionaliseringsinitiatieven.
Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De meerderheid van de betrokken eindtermen worden bij de leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. De school legt hiertoe een aantal projecten voor die schoolbreed en vakoverschrijdend werden gerealiseerd. Zo leerden de studenten verpleegkunde de leerlingen doorheen een workshop EHBO hoe ze gevaarlijke situaties veilig kunnen benaderen. Heel wat van deze eindtermen krijgen invulling tijdens de meerdaagse projecten waar teambuilding, sportiviteit en verkeersveiligheid een groot aandeel hebben. Voor een aantal eindtermen verwijst men naar de invulling doorheen de specifieke vakken. Tijdens de middagpauze kunnen de leerlingen deelnemen aan sportactiviteiten. De concrete afstemming van die activiteiten op de VOET wordt steeds via briefwisseling doorgegeven aan de ouders.
Socioculturele samenleving	De eindtermen van deze context worden schoolbreed meer dan voldoende ingevuld. Ze maken als het ware deel uit van de identiteit van de school. Het paradepaardje is een podiumvoorstelling waar de school bij de organisatie zoveel mogelijk leerlingen betreft. De deelnemers leren daarbij samenwerken en actief omgaan met kunst en cultuur. Door deel te nemen aan de straatfeesten, museabezoeken en door samen te werken met de Dossinkazerne leren de leerlingen de dynamiek in leef-en omgangsgewoonten, waarden en normen van de eigen en andere sociale en culturele groepen kennen. In de vakken van de basisvorming leren de leerlingen voldoende hoe politiek en economie de omgeving en de levensbeschouwing beïnvloeden.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Op de campus Pitzemburg gaat de school op systematische wijze de situatie op het vlak van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Ze steunt daarbij vooral op de verslagen van deskundigen, waaronder de externe dienst. De interne dienst levert inspanningen om tussentijds bijkomende tekorten op te sporen, maar behartigt minder de administratie die daarbij hoort. Zo worden niet systematisch verslagen opgemaakt van de jaarlijkse rondgang. De vastgestelde tekorten worden ook niet systematisch opgenomen en gepland in de tijd in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. Daardoor zijn dit geen kwaliteitsvolle ondersteunende documenten die een beeld geven van de situatie en de beheersing van de risico's. In de praktijk wordt aan kleine ingrepen snel gevolg gegeven. Voor grotere aanpassingen vraagt de school offertes, maar ook deze worden niet opgenomen in het globaal preventieplan en worden daardoor niet zichtbaar gepland en gekoppeld aan budgetten. Het basiscomité behartigt de taken met betrekking tot het welzijnsbeleid. Het inlichten van het personeel gebeurt niet optimaal. Aspecten van het veiligheids- en welzijnsbeleid zijn een onderdeel van personeelsvergaderingen, maar de informatieverstrekking aan nieuwe personeelsleden gebeurt weinig doeltreffend.

Niet iedereen neemt zijn verantwoordelijkheid op om op het eigen niveau mee vorm te geven aan het veiligheids- en welzijnsbeleid.

Uit de controles en de adviezen van externe controlediensten en de interne en externe dienst blijken nog een beperkt aantal tekorten op het vlak van de woonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting grotendeels opgelost.

De vaststellingen die terug te vinden zijn in de documenten van de deskundigen, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse blijkt nog dat er valgevaar is door de slechte toestand van kasseistroken op de speelplaats, maar dat de heraanleg daarvan gepland is na de lopende renovatie van de daken. De school beschikt over een geactualiseerde asbestinventaris, maar die is nog niet ondertekend door de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer. Bij de rondgang tijdens de doorlichting was in beide sportzalen een nooduitgang versperd door sportmateriaal. In het technieklokaal staan twee plooibanken waarvoor geen indienststelingsverslagen beschikbaar zijn. De school beschikt over onvoldoende overdekte speelplaats, maar stelt binnenruimten open bij slecht weer. Het aantal toiletten voor de leerlingen is lager dan de norm, maar de duur van de speeltijd laat toe dat alle wachtenden er kunnen gebruik van maken. De uitrusting en het gebruik van het verzorgingslokaal is een voorbeeld van goede praktijk.

Door de herschikking van het aanbod binnen het Busleyden Atheneum gebruikt de school sedert 1 september 2015 een gedeelte van de eerste verdieping van het gebouwencomplex op campus Zandpoort. Ze deelt deze verdieping met GO! Busleyden Atheneum-campus Stassart die haar vestigingsplaats Zandpoort ook dit schooljaar in gebruik heeft genomen. In de rest van het gebouwencomplex blijven twee basisscholen van dezelfde koepel gehuisvest. De organisatie van het veiligheids- en welzijnsbeleid in deze nieuwe situatie is nog onderwerp van overleg. In de tussentijd vertrouwt de school op het beleid van de basisscholen. Een betere informatieuitwisseling en duidelijke afspraken dringen zich echter op. De jaarlijkse evacuatieoefening vond dit schooljaar bijvoorbeeld plaats op een vrije dag voor de leerlingen van het secundair. De in gebruik genomen lokalen werden in het voorjaar van 2015 gerenoveerd. Het aantal toiletten voor de leerlingen is lager dan de norm, maar vanaf volgend schooljaar zijn er meer beschikbaar door de geplande uitbreiding van het aantal lokalen.

Op campus Caputsteen onderzoekt en bewaakt de school de woonbaarheid, veiligheid in hygiëne (BVH) van de campus. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles, risicoanalyses en inspraak van het personeel uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van personeel en leerlingen. De lokale preventieverantwoordelijke is veelvuldig in heel het gebouw tegenwoordig en kent het grondig. Toch kan de controle van de klaslokalen en bergruimtes verbeteren. De systematische rondgang van de preventieadviseur gebeurt tweejaarlijks.

De school beschikt over een globaal preventieplan en een jaaractieplan dat opgesteld is aan de hand van risicoanalyses, de vaststellingen van de externe dienst en de controle- en keuringsverslagen van derden. Een realistische budgettering is hieraan gekoppeld. Het laatste brandweerverslag dateert van 2007. Het wegwerken van de opmerking omtrent compartimentering is ondertussen gepland voor de komende jaren. Dit project liep vertraging op door de beperkte financiële armslag van de school. De lokale preventieverantwoordelijke is van nabij bij het beleid betrokken en coördineert er de uitvoering van. Waar nodig krijgt hij ondersteuning van de preventieadviseur van de scholengroep.

De procedure voor het aankoop- en indienststellingsbeleid is duidelijk uitgeschreven. De lokale preventieverantwoordelijke is van nabij betrokken bij de offerteaanvragen en bij de bestellingen, maar enkel de directeur ondertekent deze.

De lokale preventieverantwoordelijke is een vast lid van het basiscomité. Dit comité neemt steeds het luik preventie en bescherming op het werk op in de agenda. Het is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. De leden van het comité bespreken de geregistreerde tekorten en volgen ze nauwgezet op.

Het schoolpersoneel wordt zowel bij aanvang als op de algemene vergadering geïnformeerd over de werking rond BVH. Via de wekelijkse berichten op de elektronische leeromgeving blijven zij op de hoogte van dringende onderwerpen. Mondeling en digitaal kan iedereen melding maken van tekorten. Niet alle meldingen omtrent BVH worden geregistreerd. Dit kan er op termijn toe leiden dat de school geen correct totaalbeeld meer heeft op het dynamisch proces van BVH.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle locaties van de leer- en werkomgeving van de instelling. De vaststellingen van de deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Het valt op dat het algemeen onderhoud grondig gebeurt in de gebouwen, wat zeker de verdienste is van de onderhoudsploeg. De orde in het werkhuis daarentegen laat te wensen over. Het park rondom de gebouwen ligt er op sommige plaatsen verwaarloosd bij, met onder andere modderpoelen en hopen bladeren. De maaltijden komen kant en klaar aan in de school, waardoor de aanwezige keuken niet meer in zijn oorspronkelijke opzet dienstig is. Sporadisch worden diepvriesmaaltijden opgewarmd of gefrituurd. De afzuiginstallatie in de keuken werkt niet meer. Dit belemmert aanzienlijk de hygiëne.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne voldoet de instelling aan de minimale vereisten. De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, de realisatie van kleinere en tussentijdse oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Vanuit haar pedagogisch project wil de school brede zorg bieden aan alle leerlingen en in het bijzonder aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. In samenwerking met het CLB engageert ze zich voor het doorvoeren van redelijke aanpassingen in de geest van het M-decreet. Het zorgbeleid situeert zich impliciet binnen een continuüm van brede basiszorg, verhoogde zorg en uitbreiding van zorg. De leerbegeleiding maakt deel uit van dit zorgkader.

In de eerste graad is de leerbegeleiding sterk verweven met de GOK-werking, die zich onder meer toespitst op preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden. In de tweede en derde graad is de leerbegeleiding minder structureel uitgewerkt.

De school koppelt haar leerbegeleiding niet aan de vakoverschrijdende eindtermen leren leren, waardoor haar aanpak te weinig vertrekt van doelstellingen die gericht zijn op geleidelijke verzelfstandiging van de leerlingen. Wel spoort de school leerlingen en ouders aan tot positief engagement ten aanzien van initiatieven rond leerbegeleiding die gericht zijn op het verbeteren van de leerprestaties. Ze werkt ook constructief samen met de begeleiders van haar GON-leerlingen.

Ondersteuning De leerbegeleiding wordt ingevuld door de drie graadcoördinatoren, die met veel inzet ook de rol van leerlingenbegeleider opnemen. Zij vormen samen met de directie en het CLB de cel leerlingenbegeleiding, die wekelijks samenkomt. De leerlingenbegeleiders zijn de spilfiguren voor het uitwerken van zowel de preventieve als de curatieve leerbegeleiding. Door hun aanwezigheid op de klassenraden, kunnen ze kort op de bal spelen bij problemen en bijdragen aan het maken van afspraken met de vakleraren. Ze ondersteunen de leraren door het ter beschikking stellen van meldingsfiches, het toegankelijk maken van het leerlingvolgsysteem en het uitwerken van informatie rond leerstoornissen. De communicatie met de leraren over de verwachtingen en initiatieven rond leerbegeleiding gebeurt via het digitale platform, tijdens personeelsvergaderingen of in individuele gesprekken.

De school polst tijdens intakegesprekken met nieuwe leerlingen naar mogelijke leerproblemen. Ze zorgt voor overdracht van informatie uit de basisscholen en tussen de verschillende leerjaren. Bij de start van het schooljaar worden de betrokken leraren tijdens een verkennende klassenraad geïnformeerd over specifieke noden in hun lesgroepen. Voor leerstoornissen stellen de leerlingenbegeleiders achtergrondinformatie beschikbaar, met toelichting over eventuele sticordi-maatregelen. Voor leerlingen met leerstoornissen zijn er bindende afspraken tussen de school, de leerlingen en de ouders. Hoewel de meeste leraren de voorgestelde en afgesproken maatregelen nakomen, nemen sommigen hun verantwoordelijkheid hierin nog niet ten volle op.

De leraren kunnen leerproblemen melden via meldingsfiches, het leerlingvolgsysteem of tijdens de klassenraden.

De aanmeldingen gebeuren consequent, waardoor de leerlingenbegeleiders over een goed overzicht van de vastgestelde problemen beschikken en eventuele begeleidingsplannen kunnen opstellen. Ze vullen het leerlingvolgsysteem efficiënt aan, zodat het relevante en noodzakelijke informatie over de schoolloopbaan bevat. Nog niet alle leraren raadplegen of benutten het leerlingvolgsysteem voldoende. Voor een aantal vakgebonden problematieken spelen sommige leraren nog te weinig hun eerstelijnsrol. Ze verwijzen leerlingen te snel door naar de cel leerlingenbegeleiding zonder eerst zelf met hen in gesprek te gaan. Het bieden van basiszorg aan alle leerlingen beschouwen ze nog niet als onderdeel van hun kerntaak.

De meeste leraren bieden individuele en klassikale remediëring aan. Er zijn heel wat initiatieven, maar ze verschillen sterk per leraar. Voor sommige vakken is het aanbod beperkt tot de mogelijkheid om extra toelichting te vragen, voor andere vakken is er een waaier aan remediëringsinitiatieven. In de eerste graad is de remediëring meer gestructureerd en bindend opgenomen in het leerproces. Daarin kaderen de huiswerkbegeleiding in samenwerking met studenten van een hogeschool en de takenklassen voor Frans, Nederlands en wiskunde. In de tweede en derde graad bestaat de remediëring uit een meer vrijblijvend aanbod. Doordat de vakoverschrijdende eindtermen leren leren echter niet het uitgangspunt zijn voor de leerbegeleiding, worden de leerlingen niet getraind in het opnemen van eigen verantwoordelijkheid. Gedeeltelijk daardoor maken de leerlingen met de grootste noden en de zwakste prestaties het minst gebruik van het remediëringsaanbod. Wel krijgen alle leerlingen voldoende feedback op hun resultaten. Leerlingen voor wie afspraken uit de klassenraad gelden of voor wie een begeleidingsplan loopt, worden goed opgevolgd.

In de eerste graad vormt de GOK-werking de basis voor een aantal structurele initiatieven rond preventieve leerbegeleiding. De school organiseert extra lestijden, de zgn. 'escape-uren', voor het aanleren van algemene studievvaardigheden. Zowel leerlingen als ouders beschikken over een bijhorende handleiding, zodat de vaardigheden ook thuis kunnen ingeoefend worden. De koppeling met de vakken gebeurt aan de hand van vakspecifieke studietips en uitgebreide overzichten van de examenleerstof. De mate waarin vakleraren de aangeleerde studievvaardigheden ook ter sprake brengen in de les, wordt niet opgevolgd. Uit de doorlichting is gebleken dat dit niet in alle vakken voldoende gebeurt. De 'escape'-uren omvatten ook een aantal ontspannende activiteiten om het welbevinden van de leerlingen te bevorderen. Het initiatief wordt vanaf dit schooljaar doorgetrokken naar het eerste leerjaar van de tweede graad.

In de tweede en de derde graad berust de invulling van de preventieve leerbegeleiding bij de individuele leraren. In de meeste vakgroepen worden daarover geen afspraken gemaakt, zodat de initiatieven sterk verschillen per leraar. Het elektronisch platform speelt een belangrijke rol bij het ter beschikking stellen van aanvullend (beeld)materiaal en extra oefeningen. De aandacht voor het bijbrengen van leerstrategieën is beperkt.

In alle graden is voor de meeste doorgelichte vakken het studiemateriaal voldoende gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Wel belemmert in sommige vakken het gebrek aan interactieve werkvormen het leerproces.

Doeltreffendheid De leerlingenbegeleiders gaan de effecten van hun leerbegeleiding na op basis van de evolutie van de leerlingenresultaten. Ze evalueren ook de effecten door leerlingen en ouders te bevragen. Indien nodig, sturen ze begeleidingsplannen of afspraken met de vakleraren bij. Zo trachten ze ook onvolledige schoolloopbanen te vermijden.

Samen met de schoolleiding beseffen de leerlingenbegeleiders dat voor de leerbegeleiding op vakniveau het draagvlak en de expertise nog moeten groeien. Dat is in het bijzonder het geval in de tweede en de derde graad. Doordat de leerbegeleiding berust bij de individuele leraren, is de aanpak erg verschillend en kunnen de effecten ervan moeilijk in kaart worden gebracht.

Binnen het kader van de leerbegeleiding, is de school pas gestart met een talenbeleid. Er zijn nog geen gedragen visie en een doeltreffende aanpak om met het lerarenteam een talenbeleid uit te werken.

Conform de regelgeving, detecteert de school de talige noden van alle nieuwe leerlingen in het eerste jaar door middel van een taalscreening; leerlingen met talige achterstand krijgen remediëring op maat. De scholengemeenschap zorgt hierbij voor ondersteuning. Het directieteam informeert de ouders over dit initiatief. Alle leraren hebben toelichting gekregen over het doel en de resultaten van deze taalscreening. Voor sommigen was het confronterend om vast te stellen dat een behoorlijk aantal leerlingen een laag leesvaardigheidsniveau heeft.

Sinds vorig schooljaar is een talenbeleidsteam actief dat bestaat uit de campuscoördinator Zandpoort en de schoolleiding. Vanuit de visie 'Samen werken aan taal' heeft dit gedreven team een kwaliteitsvol talenbeleidsplan ontwikkeld met concrete doelen en actieplannen. Deze nota is nog niet gecommuniceerd aan de leraren.

De directie heeft in het verleden een aantal losse taalinitiatieven genomen. Zo beschikken leraren en leerlingen bijvoorbeeld over degelijke taalrichtlijnen die ze kunnen toepassen bij het uitwerken van opdrachten, zoals de onderzoekscompetentie in de derde graad. Op vakniveau bestaan nog geen schoolafspraken. Een aantal leraren hebben wel onafhankelijk van elkaar een aantal maatregelen uitgewerkt die de communicatie en het talige niveau van de leerlingen bevorderen zoals vak- en instructietaal en activerende werkvormen. Het lesmateriaal sluit globaal gezien aan bij het talig niveau van de leerlingen en wordt meestal aangeboden in betekenisvolle contexten.

Gezien de zeer recente aanpak van het talenbeleid kan de school nog geen effecten meten. Uit het recent ingevulde zelfevaluatie-instrument van de scholengemeenschap blijkt dat het talenbeleid van de school nog in een ontwikkelingsfase zit. Het directieteam wil op school- en vakniveau haar talenbeleidsplan verder uitwerken, alle vakgroepen betrekken en de vakleraren aanzetten tot taalgericht vakonderwijs. Om hierin te slagen zijn professionalisering en ondersteuning noodzakelijk.

Ontwikkeling Binnen de cel leerlingenbegeleiding is heel wat deskundigheid aanwezig. De leerlingenbegeleiders wisselen hun expertise onderling en binnen de scholengemeenschap uit. Ze volgen geregeld nascholing over de begeleiding van leerlingen. De transfer van de verworven inzichten naar de andere personeelsleden blijft echter nog beperkt.

Om de expertise en de gelijkgerichtheid rond leerbegeleiding bij het lerarenteam te verhogen, plant de school als insteek een pedagogische studiedag in samenwerking met de andere campussen van het Busleyden Atheneum. Verder wil ze de initiatieven uit de eerste graad beter laten doorstromen naar de hogere leerjaren, onder meer met de recente invoering van 'escape'-uren in het derde leerjaar.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De evaluatiepraktijk berust nog niet op een globale en gedragen visie. Hierdoor ontbreken concrete beleidsplannen en actieplannen als referentiekader voor een gelijkgerichte uitvoering, controle en opvolging ervan. Een aantal knelpunten uit het vorige doorlichtingsverslag zijn nog steeds aanwezig.

Ondersteuning De school ondersteunt de evaluatiepraktijk vooral organisatorisch. Ze plant de rapport- en examenperiodes in de schoolkalender. Daaraan is ook de organisatie van begeleidende klassenraden en oudercontacten verbonden.

Voor de didactische invulling van de evaluatiepraktijk krijgen de leraren een grote autonomie. Het beleid gaat ervan uit dat de leraren hun evaluatie gelijkgericht afstemmen op de leerplandoelen. Het ontbreken van controle en bijsturingen leidt in sommige vakgroepen tot onvoldoende gelijkgerichtheid en soms lacunes in de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen. Van een regelmatige kruisbestuiving tussen het onderwijskundig beleid en de bijdrage van de vakgroepen - met het pedagogisch college als tussenschakel – zijn net als bij de vorige doorlichting nog steeds weinig sporen te vinden.

Doeltreffendheid Door hiaten in de leerplanrealisatie in sommige vakken is de evaluatiepraktijk in die vakken onvoldoende valide. Hierdoor zijn de bekomen leerlingenresultaten onvolledig om samen met de andere elementen uit het leerlingendossier als basis te dienen voor de deliberatie en de oriëntering.

De school verwacht dat de vakgroep inzet op competentieontwikkeling binnen de vier pijlers van haar pedagogisch beleid: 'betrokkenheid', 'talentenportfolio', 'kwalificatie' en 'leervermogen'. Ook de eindtermen en de leerplannen verwachten dat naast kennis gewerkt wordt aan de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. De inlossing van deze verwachtingen verschilt per leraar of vakgroep. Hierdoor mist het dossier van de leerling in sommige gevallen noodzakelijke (her)oriënteringsinformatie. Dit zet een kwaliteitsvolle deliberatiepraktijk onder druk.

Voor haar deliberatiebeleid sluit de school aan bij de richtlijnen van het onderwijsnet en de afspraken binnen de scholengemeenschap. Die pleiten voor een effectieve, efficiënte en prospectieve deliberatiehouding. De concrete vertaling van deze deliberatiehouding naar de praktijk creëert enkele knelpunten. De school verengt de deliberatiepraktijk overwegend tot de studie van een resultatentabel op basis van gewogen vakresultaten waarbij de eindtotalen voor de verschillende vakken de doorslag geven, weliswaar aangevuld met een sterk advies. Echter, de meeste van deze leerlingen negeren het geformuleerde advies. In de notulen en de synthesesdocumenten bestaat de motivering van de B- en C- attesten vooral uit een verwijzing naar de vaktekorten, meestal vergezeld van een algemene standaardzin. Verwijzingen naar de overige elementen uit het beschikbare leerlingendossier zijn veeleer beperkt. Hierdoor wordt het Besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5 §5 niet altijd kwaliteitsvol geïmplementeerd.

Op vakniveau is reflectie over de evaluatiegegevens nog niet in alle vakgroepen ingeburgerd. Als het toch gebeurt, legt men de verklaring voor mindere leerprestaties overwegend in de schoot van de leerling. Niet alle vakgroepen trekken de reflectie door tot op het niveau van de eigen onderwijs- en evaluatiepraktijk en de eventueel noodzakelijke bijstellingen.

Ontwikkeling In het vorige doorlichtingsverslag kreeg de leerlingenevaluatie als beoordeling veeleer goed op het vlak van de organisatie, maar veeleer zwak wat de inhoudelijke aspecten ervan betreft. Hierin is geen verandering gekomen. Signalen uit dat verslag hebben niet geleid tot ingrijpende bijstellingen. De ontwikkelingsdynamiek is vooral leraarafhankelijk en wordt weinig direct aangestuurd.

De vorige schooljaren was evaluatie een thema dat aandacht kreeg tijdens de pedagogische studiedagen. Er werd ook nascholing gevolgd, o.a. om knowhow te verzamelen rond 'breed evalueren' en de school werkt aan een visietekst terzake. Dit traject heeft echter nog niet geleid tot doortastende bijstellingen van de evaluatiepraktijk op schoolniveau.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Door de samenwerking tussen de vier secundaire Mechelse GO!-scholen kreeg het voormalige GO! atheneum Pitzemburg Mechelen op 1 september 2015 een nieuwe naam: GO! Busleyden Atheneum-campus Pitzemburg. Met deze toenemende samenwerking willen de directies enerzijds het geheel versterken en gelijkgerichtheid tussen de scholen creëren en anderzijds de campussen profileren door een specifiek aanbod van studierichtingen of gevolgde methode. Deze evolutie vergt de laatste jaren heel wat tijd en energie. Samen met het overleg binnen de scholengroep en de scholengemeenschap zorgt dit voor een grote vergaderdruk.

Het directieteam is samengesteld uit de directeur en de adjunct-directeur. Deze werken samen zonder dat de taakverdeling geëxpliciteerd is. In de dagelijkse leiding behartigt de directeur vooral de beleidszaken en de contacten met leraren en externen. De adjunct-directeur is vooral het aanspreekpunt voor leerlingen en hun ouders. Door frequent informeel overleg houden de directieleden elkaar op de hoogte van de situatie. Het directieteam is ook vlot en laagdrempelig bereikbaar voor het korps. Het algemeen beleid kenmerkt zich door een pragmatische aanpak. Een beperkt aantal coördinatoren en medewerkers met een duidelijke taakverdeling ondersteunen de organisatorische en logistieke aspecten van de schoolwerking. Voor de onderwijskundige aspecten is dit veeleer beperkt tot de leerlingenbegeleiding.

De school kent een traditie waarin de personeelsleden een grote professionele vrijheid hebben voor de toegewezen verantwoordelijkheden. Behalve voor de beginnende leraren, gebeuren de functioneringsgesprekken vooral ad hoc en informeel. Door de hernieuwde aandacht voor functioneringsgesprekken binnen de scholengroep, wordt het proces terug opgestart, vertrekkend vanuit functiebeschrijvingen.

Visieontwikkeling Busleyden Atheneum vertrekt vanuit vier kernopdrachten van onderwijs om haar algemeen geldende principes en waarden, die elk van de campussen onderschrijft, voorop te stellen. Die vier kernopdrachten zijn: talentenportfolio, leervermogen, kwalificatie, betrokkenheid. Daarnaast kiest men vijf werkwoorden die elk het aanbod van een campus typeren. 'Denken' typeert campus Pitzemburg waar de eerste graad A-stroom en de aso-studierichtingen via de traditionele onderwijsmethode aangeboden worden. De overbrenging van de studierichting Economie naar campus Zandpoort kadert in het 'ondernemen', het aanbod van de studierichtingen Wetenschappen-wiskunde en Latijn-wiskunde op campus Caputsteen schikt de school onder 'creëren' in het methodeonderwijs op die campus.

De school profileert zich naar de leerlingen en ouders ook als UNESCO-school met een hart waar leerlingen als waardevolle mensen worden beschouwd en dus ook recht op respect hebben. Ze stelt haar tot doel de jongeren te ontwikkelen tot persoonlijkheden met pit.

De samenwerking binnen het Busleyden Atheneum zorgt voor meer teamoverleg en het ontwikkelen van een visie op beleidsniveau, maar evolueert ook naar het ontwikkelen van een visie op pedagogische en didactische processen. Het blijft nog een oefening om te bepalen welke aspecten daarvan campusoverstijgend of campusspecifiek vorm kunnen krijgen. Tot op heden stelt het GO! Busleyden Atheneum-campus Pitzemburg alleen algemene brochures en visieteksten over onderwijskundige processen ter beschikking van het schoolteam op het elektronisch platform, maar de studie en het gebruik daarvan blijft vrijblijvend. Er is weinig overleg om er elementen uit te selecteren en te verwerken in een visie op maat van de school als houvast voor de vormgeving van het aanbod, de leerbegeleiding en de evaluatie bij de leerplanrealisatie. Ook de aansturing om het leerplan als contract te hanteren bij de onderwijsopdracht is beperkt. De vaststellingen tijdens de doorlichting wijzen dan ook op grote verschillen in leerplangerichtheid en belangrijke individuele verschillen in overtuigingen en klemtonen waarmee de realisatie uitgewerkt wordt. Ook binnen de vakgroepwerking remt de geest van vrijheid de uitwisseling van ervaringen en de wens om samen, op basis van een gedragen visie, te reflecteren en het curriculum te optimaliseren. Daardoor ontbreekt het vaak aan gelijkgerichtheid en aan het ontwikkelen en hanteren van leerlijnen. De directie is zich daarvan bewust en probeert het overleg te faciliteren door leraren parallel in te zetten bij de leerplanrealisatie. Het blijft evenwel een uitdaging om alle teamleden ervan te overtuigen dat aanpassingen en vernieuwingen tot een beter onderwijsproces kunnen leiden.

Besluitvorming De school beschikt over de decretaal verplichte participatieorganen. Deze functioneren conform de regelgeving. Daarnaast worden er ad hoc werkgroepen gevormd en is er een pedagogisch college actief dat met aandacht voor representativiteit is samengesteld. De impact van deze organen op het beleid blijft evenwel beperkt. Voor praktische aspecten verloopt de besluitvorming vrij vlot, maar het ligt moeilijker om ook inhoudelijk gelijkgericht te denken. De schoolcultuur van vrijheid heeft niet voor een traditie van overleg gezorgd en nog steeds wordt door een deel van het korps de zin van overleg en de nood aan een gemeenschappelijk gedragen visie in vraag gesteld. Het blijft dan ook een uitdaging om alle leden van het schoolteam te overtuigen van hun plicht om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke verwachtingen zoals die geformuleerd zijn in de basiscompetenties van de leraar, onder meer wat betreft de onderdelen 'De leraar kan overleggen en samenwerken binnen het schoolteam', 'De leerkracht kan het eigen functioneren ter discussie stellen en bijsturen' en 'innoveren'.

De leerlingenraden functioneren vrij zelfstandig. Ze ontwikkelen een aantal initiatieven waarvoor ze kunnen rekenen op de steun van de directie en leraren. De vaststellingen tijdens de doorlichting wijzen op een leerlingenpubliek met een goed ontwikkelde maatschappelijke verantwoordelijkheidszin.

Kwaliteitszorg De school heeft nog geen strategie ontwikkeld om vorm te geven aan een systeem van interne kwaliteitszorg. Het beleid heeft voldoende aandacht om de materiële omkadering kwaliteitsvol te houden, maar ze vertrouwt verder op de professionaliteit van de individuele leraar en op inbreng van de vakgroepwerking om goed onderwijs te verstrekken. De vaststellingen tijdens de doorlichting tonen evenwel aan dat er belangrijke verschillen zijn. De individuele en soms behoudsgezinde ingesteldheid van een aantal leraren kan stand houden door het ontbreken van een globale visie op de bewaking van de kwaliteit van alle elementen van het kernproces. De laatste jaren hebben een aantal enquêtes informatie geleverd over andere aspecten van de schoolwerking. Er zijn nog geen stappen ondernomen om met de resultaten aan de slag te gaan.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De doelgerichte afstemming van de uitrusting op de minimale materiële vereisten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De brede zorg voor de leerlingen.
- Het brede aanbod van algemeen vormende activiteiten.
- De aandacht voor maatschappelijke responsabilisering van de leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aanspreekbaarheid van de schoolleiding.
- De strategische profilering van de school.
- De organisatie van de schoolwerking.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De organisatie van het welzijnsbeleid.
- De leerplangerichtheid.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De professionele samenwerking van de leraren.
- De preventieve leerbegeleiding op vakniveau.
- De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen.
- De oriënteringspraktijk in relatie tot de leerlingenresultaten.
- De uitbouw en implementatie van het talenbeleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het ontwikkelen van een gedragen visie op de onderwijskundige processen.
- Het aansturen, coördineren en opvolgen van deze onderwijskundige processen.
- De structurele en cyclische kwaliteitszorg voor alle personeelsleden bewaken.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor de basisvorming Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wiskunde.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- Het hanteren van hetzelfde leerplan chemie en hetzelfde leerplan fysica voor alle leerlingen van eenzelfde studierichting.

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'
- omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET		
Graad 1 A	natuurwetenschappen	
Graad 1 Latijn	natuurwetenschappen	
Graad 1 Moderne wetenschappen	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	aardrijkskunde, Frans	
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	aardrijkskunde	
Graad 3 ASO Grieks-Latijn	aardrijkskunde	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	aardrijkskunde, Frans	
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	aardrijkskunde	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	Frans	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **18-03-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Erik VAN NIEUWENHUYZE de inspecteur-verslaggever	Jeroen VAN DER AUWERA de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	